

3. Вибір кожного з прийомів педагогічного впливу визначається, по-перше, особливістю педагогічної ситуації, що має місце, по-друге, змістом тих почуттів, що виникають в школяра в новій педагогічній обстановці і стають основою виникнення нових мотивів поведінки і подолання власних недоліків, по-третє, об'єктивними фізіологічними і психологічними закономірностями, на основі яких у школяра виникають певні думки і почуття.

4. У підході до вихованців необхідне розумне поєднання зовнішньої і внутрішньої техніки вчителя. Адже комплексний вплив позитивно відбивається на основній стратегічній лінії діяльності вчителя – це формування особистості учня як гідного громадянина нашої країни [1].

Проаналізувавши майстерність Макаренка, ми можемо зробити висновок, що педагог неодноразово наголошує на необхідності володіти вчителями прийомами організації власної поведінки і її впливу на учня. Адже «вихованець сприймає вашу душу та ваші думки не тому, що знає, що у вас на душі робиться, а тому, що бачить вас, слухає вас» [3].

Список використаних літератури:

1. Збірник наукових праць / Полтавський державний педагогічний університет імені В.Г. Короленка. – 2007. – . – Полтава : ПНПУ імені В. Г. Короленка, 2008. – Один раз на рік. - Проблематика: висвітлення питань дослідження та впровадження в сучасну освітню практику педагогічного спадку видатних українських педагогів і просвітників та висвітлення інноваційних технологій формування педагогічної майстерності майбутніх вчителів і вчителів-практиків.

2. Лозова В. І., Троцько Г. В. Теоретичні основи виховання і навчання: Навчальний посібник / В. І. Лозова, Г. В. Троцько – Харків: „ОВС”, 2002. – 400 с.

3. Сухомлинський В. О. Сто порад учителям / В.О. Сухомлинський // Вибр. тв.: у 5 т. – К. : Рад. шк., 1976. – Т.2 – С. 426

Науковий керівник: кандидат педагогічних наук, доцент І. Т. Лещенко

МЕТОДИ ПЕДАГОГІЧНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ ТА ОСОБЛИВОСТІ ЇХ ВПРОВАДЖЕННЯ

Д. В. Романчук

Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького

Педагогіка – це наука про виховання людини, а конкретніше - це галузь філософії, наука про виховання, навчання, розвиток, освіту, відповідно потреб соціально-економічного розвитку суспільства. Педагогіка досліджує виховання як свідомий і планомірний процес підготовки людини до життя, вона вивчає закономірності успішної передачі знань від старшого покоління молодшому. Головною метою педагогіки є виховати Людину в людині, тому доцільно буде розглянути методи, якими послуговується педагогіка у досягненні цієї цілі.

Як і будь-яка інша наука, педагогіка повинна мати ефективні методи дослідження. Сам термін «метод» походить від двох грецьких слів: «metha» – шлях до мети і «odos» – слідувати. Методами педагогічного дослідження прийнято називати шляхи і способи опанування вивчення складних психолого-педагогічних процесів формування особистості [1]. Об'єктом дослідження вважається діяльність вчителя та керівника школи, а також якість знань, умінь та навичок учня отриманих протягом навчального процесу. Різноманітність методів педагогічного дослідження можна класифікувати на **емпіричні (неекспериментальні)** – спостереження, бесіда, аналіз результатів

діяльності, анкетування, метод незалежної характеристики, та **експериментальні** методи – природний, лабораторний та формуючий експерименти.

Одним із головних методів емпіричного дослідження є спостереження. Спостереження – це спеціально організоване сприйняття педагогічного процесу в природних умовах, в процесі якого дослідник отримує конкретний практичний матеріал. Достовірні відомості можна отримати тільки протягом тривалого спостереження за вихованцем у всіх його видах діяльності. Цей метод є пасивним, адже дослідник не втручається в процес навчання учня, а лише спостерігає за ним. Спостереження один з найбільш простих і доступних методів, які легко застосовувати при вивченні навчально-пізнавальної діяльності учнів і її продуктивності, аналізі уроку, а також при вивченні інших процесів і явищ.

Наступним методом є бесіда. Це емпіричний метод отримання інформації, що проводиться в невимушеній, природній обстановці. Використовується з метою отримання необхідної інформації або пояснення того, що не було достатньо зрозумілим під час спостереження. Бесіда проводиться за заздалегідь визначеним планом з виділенням питань, що потребують пояснення, ведеться без запису розмови. Різновидністю бесіди є інтерв'ювання, запозичене педагогікою з соціології, на відміну від бесіди в інтерв'ю відповіді записуються відкрито [2].

Анкетування – трактується як метод психологічної діагностики, проводиться за допомогою анкет і дає можливість масового збору матеріалу. *Анкета* – впорядкований за змістом та формою набір завдань, підготовлених у вигляді опитувального листа, застосовується в педагогіці для збирання первинних даних і, на відміну від інтерв'ю, може здійснюватися заочно. Зміст запитань і спосіб відповідей на них заздалегідь плануються [3]. Це доволі простий і об'єктивний процес опитування, що дає можливість виміряти характеристики педагогічного процесу і аналізувати дані за допомогою статистики.

Наступним методом для узагальнення даних про вихованців є метод незалежних характеристик, він являє собою висновки та осмислення відомостей про учнів, отриманих за допомогою інших методів (учителями, батьками, товаришами учнів), зіставлення цих даних зі своїми матеріалами про особистості вихованців. В узагальненні незалежних характеристик деякі риси можуть не збігатись, через суб'єктивність того, хто характеризує, у такому разі з'ясовують причини розбіжностей [1]. Все ці чинники забезпечують достатню точність отриманих результатів.

Особливе місце у педагогічних дослідженнях займають експериментальні методи – це організована педагогічна діяльність учителя і учнів, що має певну мету. Педагогічний експеримент дає змогу штучно відокремити досліджуване явище від інших, цілеспрямовано змінювати умови педагогічного впливу на вихованців, повторювати педагогічні явища в приблизно однакових умовах, поставити досліджуване явище в умови, які піддаються контролю [1]. Експеримент – це активний метод, головною його ознакою є втручання дослідника в діяльність об'єкта. Цей метод вважається комплексним, адже він поєднує в собі спостереження, анкетування, бесіду та інші методи, що забезпечує у сфері педагогічних досліджень найточніші результати.

Розрізняють експеримент природний, натуральний (в умовах звичного навчально-виховного процесу) і лабораторний – створення штучних умов для перевірки, наприклад, того чи іншого методу навчання, виховання, коли окремі учні ізолюються від решти. Здебільшого використовується природний експеримент [2]. Правильно організований експеримент дає змогу вивчення різноманітних сторін навчання і виховання, яке не можна провести іншими методами.

Згідно вищесказаного можна зробити висновок, що всі розглянуті методи дають змогу дослідити такий складний і багатогранний об'єкт, яким є навчально-виховний процес. Ми знаємо, що педагогічний процес є досить складним, який вивчити і розкрити нелегко, та між тим його основна мета це покращення кількості і якості знань. Кількаразове повторення даних методів дають змогу знайти правильний підхід до кожного вихованця. Саме тому виховна та розвиваюча проблематика послуговується методами фундаментального рівня (спостереження, бесіда, аналіз результатів діяльності, анкетування, метод незалежних характеристик, природний, лабораторний та формуючий експерименти).

Список використаної літератури:

1. Фіцула М. М. Педагогіка [Електронний ресурс]: Навч. посібник / М. М. Фіцула. – К., 2002. - 528с. – Режим доступу: <http://westudents.com.ua/knigi/349-pedagogka-ftsula-mm.html> – Заголовок з екрану.
2. Зайченко І. В. Педагогіка [Електронний ресурс]: Навч. посібник / І. В. Зайченко. – К.: «Освіта України», «КНТ», 2008. - 528 с. – Режим доступу: <http://westudents.com.ua/knigi/344-pedagogka-zauschenko-V.html> – Заголовок з екрану.
3. Ягупов В. В. Педагогіка [Електронний ресурс]: Навч. Посібник / В. В. Ягупов. – К.: Либідь, 2002. – 560 с. – Режим доступу: http://eduknigi.com/ped_view.php?id=23 – Заголовок з екрану.

Науковий керівник: старший викладач О. О. Свириденко

БРАТСЬКІ ШКОЛИ НА ТЕРИТОРІЇ УКРАЇНИ

М. С. Сухонос

Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького

Львівська братська школа стала другою в Україні православною школою вищого ніж початковий рівня. Першими її керівниками були Стефан Зизаній, Кирило Ставровецький, Памво Беринда, Іван Борецький... Опікунами школи були старшини братства. Найхарактернішою особливістю школи з перших днів її існування був її всестановий характер. Братчики під-

креслювали, що школа заснована для навчання дітей усіх станів, плата здійснювалась за можливостями кожного. Львівське братство мало право контролювати моральність своїх членів, здійснювати духовну цензуру церкви, слідкувати, щоб церковні владики чинили за апостольськими правилами.

Такі привілеї їм було надано після відвідин у 1585 році Львова константинопольським патріархом Єремією II. Саме тоді Львівське братство отримало статус ставропігії, тобто було вилучене з-під влади львівського єпископа і навіть київського митрополита. А підпорядковувалось безпосередньо патріарху константинопольському. Надання цього статусу було першим визнанням подвижницької діяльності братств.

Виховання у даній школі носило церковний характер, але порівняно з Острозькою академією більш демократичний. Предмети навчалися тогочасною українською мовою. Викладались також слов'янська та грецька мови та "вільні науки". Але найбільша увага приділялась гуманітарним наукам, тобто граматиці. Діалектика вивчалась для оволодіння мистецтвом дискусії. Її разом з риторикою вів один учитель[3,80].

Спів – один з основних предметів Львівської братської школи. Уроки музики проводились в суботу. Учні школи співали в хорі, за що отримували певну плату, харчі, одяг (темно-зелений кунтуш, жовтий жупан, чоботи, шапку). При навчанні